

Lakivaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yhdistyslain, yritys- ja yhteisötietolain 14 §:n sekä uskonnonvapauslain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yhdistyslain, yritys- ja yhteisötietolain 14 §:n sekä uskonnonvapauslain muuttamisesta (HE 33/2016 vp): Asia on saapunut lakivaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Markus Tervonen, oikeusministeriö
- puheenjohtaja Eero Rämö, Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta
- maanmittausneuvos Markku Markkula, Maanmittauslaitos
- johtava asiantuntija Kari Niemi, Maanmittauslaitos
- tiimiesimies Jouko Koitto, Patentti- ja rekisterihallitus
- päälakimies Risto Airikkala, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- hankintalakimies Maarit Päivike, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
- tiedottaja Asmo Koste, Suomen Nuorisoyhteistyö - Allianssi ry
- järjestöpäällikkö Rainer Anttila, Valo, Valtakunnallinen liikunta- ja urheiluorganisaatio ry
- professori Heikki Halila
- professori Jukka Mähönen

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- valtiovarainministeriö
- työ- ja elinkeinoministeriö
- Kirkkohallitus
- Akava ry
- Finanssialan Keskusliitto ry
- Perussuomalaiset r.p.
- Suomen Kristillisdemokraatit r.p.
- Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.
- Vasemmistoliitto r.p.
- Vihreä liitto r.p.

Valiokunnan mietintö LaVM 6/2016 vp

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yhdistyslakia. Esityksen mukaan yhdistyksen purkamista koskevia säännöksiä muutettaisiin ja samalla lakiin lisättäisiin rekisteristä poistamista koskevat säännökset siten, että yhdistysrekisterin ajantasaisuutta voidaan jatkossa ylläpitää nykyistä paremmin. Ehdotuksen mukaan rekisteriviranomainen saa oma-aloitteisesti käynnistää toimintansa lopettaneiden yhdistysten poistamisen yhdistysrekisteristä. Lisäksi yhdistyksen omaan päätökseen perustuvaa selvitysmenettelyä sekä selvitysmiehen ja purkautuvasta yhdistyksestä varoja saaneen vastuuta selvennettäisiin. Yhdistyksen perustamisen ja toiminnan helpottamiseksi ehdotetaan, että yhdistyslain säännöksiä yhdistyksen kokouksen päätöksen pätemättömyydestä selvennetään ja säännöksiä rekisteri-ilmoitusten tekemisestä helpotetaan. Lisäksi ehdotetaan vähäisiä sääntelyä yhdenmukaistavia teknisiä muutoksia yritys- ja yhteisötietolakiin ja uskonnonvapauslakiin.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2016.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Yleistä

Yhdistyslain (503/1989) mukaan yhdistys on oikeushenkilö, joka syntyy rekisteröimisellä. Rekisteröidyn yhdistyksen jäsenet eivät vastaa henkilökohtaisesti yhdistyksen velvoitteista (6 §). Päätösvaltaa yhdistyksessä käyttävät yhdistyksen kokoukseen kokoontuneet yhdistyksen jäsenet (16 ja 17 §). Lisäksi yhdistyksellä on oltava hallitus (35 §).

Yhdistys, jota ei ole merkitty rekisteriin, ei ole itsenäinen oikeushenkilö, joten sen lukuun ei voida tehdä oikeustoimia. Tällaisista oikeustoimista vastaavat toimeen osallistuneet tai siitä päättäneet henkilökohtaisesti ja yhteisvastuullisesti (58 §).

Yhdistysten yhteiskunnallinen merkitys Suomessa on merkittävä, koska kansalaisyhteiskunnan toiminta perustuu pitkälti yhdistyksissä tapahtuvaan toimintaan.

Hallituksen esityksessä on kyse yhdistyslain osittaisuudistuksesta. Esityksessä ehdotetaan ensinnäkin, että rekisteriviranomaiselle eli Patentti- ja rekisterihallitukselle säädetään mahdollisuus käynnistää oma-aloitteisesti toimintansa lopettaneiden yhdistysten poistaminen yhdistysrekisteristä. Lisäksi selkeytetään yhdistyksen purkamista, yhdistyksen päätöksen moiteperusteita ja rekisteri-ilmoitusta koskevia säännöksiä.

Pääpaino esityksessä on yhdistyksen viranomaisaloitteista rekisteristä poistamista sekä yhdistyksen purkamista koskevissa ehdotuksissa, jotka koskevat erityisesti toimimattomia yhdistyksiä. Aktiivisesti toimivien yhdistysten kannalta merkitystä on ehdotuksilla, jotka koskevat yhdistyksen päätöksen moiteperustetta ja rekisteri-ilmoituksia.

Osassa ehdotuksia kyse on yhdistyksiä koskevan sääntelyn yhdenmukaistamisesta muun yhteisö- lainsäädännön kanssa. Tällaisia ovat muun muassa ehdotukset, jotka koskevat yhdistyksen pää-

Valiokunnan mietintö LaVM 6/2016 vp

töksen moiteperusteita ja rekisteri-ilmoituksia. Lakivaliokunta katsoo, että tällaista sääntelytapaa tulee käyttää harkiten, koska yhdistykset eroavat tarkoitukseltaan ja luonteeltaan muista yhteisöistä. Yhdistyslainsäädännössä tulee siten kiinnittää erityistä huomiota yhdistysten erityispiirteisiin, kuten yhdistyksen tarkoitukseen, yhdistymisvapauteen ja yhdistysten itsemääräämisoikeuteen. Nyt käsillä olevilla ehdotuksilla ei kuitenkaan muuteta yhdistyslain yleisiä periaatteita eikä yhdistystoiminnan edellytyksiä, ja sääntelyn yhdenmukaistaminen koskee lähinnä tilanteita, joissa vastaava sääntely on muiden yhteisöjen osalta osoittautunut käytännössä toimivaksi. Sääntelytapaa voidaan siten tässä tapauksessa pitää hyväksyttävänä.

Hallituksen esityksestä ilmenevin perustein ja saamansa selvityksen perusteella lakivaliokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena sekä puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Viranomaisaloitteinen rekisteristä poistaminen

Yhdistyslaissa ei nykyisin säädetä rekisteriviranomaisen mahdollisuudesta poistaa rekisteristä yhdistykset, jotka ovat olleet pitkään toimimattomina. Yhdistyslain voimaantullessa tällainen mahdollisuus säädettiin määräaikaisella, kertaluonteisella erityislailla vuosiksi 1990—1992 (laki eräiden yhdistysten poistamisesta yhdistysrekisteristä 504/1989). Nyt hallitus esittää rekisteriviranomaiselle mahdollisuutta käynnistää oma-aloitteisesti toimintansa lopettaneiden yhdistysten poistaminen yhdistysrekisteristä. Kyse ei ole määräaikaisesta, kertaluonteisesta erityislaista, vaan yleisessä yhdistyslaissa säädettävästä mahdollisuudesta.

Ehdotuksen mukaan toimimattomana pidetään sellaista yhdistystä, joka ei ole tehnyt yhdistysrekisteri-ilmoitusta yli 20 vuoteen ja jonka toiminnan ei ole syytä olettaa jatkuvan. Rekisteriviranomainen selvittää yhdistyksen toimimattomuuden omista rekistereistään ja verohallinnon rekistereistä. Menettelyn kohteeksi tulevien yhdistysten nimet ja rekisterinumerot kuulutetaan virallisessa lehdessä ja julkistetaan rekisteriviranomaisen verkkosivuilla. Lisäksi menettelyyn ryhtymisestä ilmoitetaan keskusjärjestöille ja tiedotetaan medialle. Tiedottaminen tehdään ainakin viisi kuukautta ennen rekisteristä poistamista. Rekisteristä poistettu, mutta edelleen toimiva yhdistys voidaan tarvittaessa palauttaa rekisteriin kevyellä menettelyllä.

Ehdotuksen taustalla on valtiovarainministeriössä valmisteltavana oleva hallituksen esitys rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä, jonka yhteydessä on tarkoitus perustaa erillinen muun muassa yhdistykset kattava edunsaajarekisteri. Rekisterin toteuttamiseksi Y-tunnus annetaan viran puolesta kaikille yhdistyksille. Tarkoituksena on, että toimimattomat yhdistykset on poistettu yhdistysrekisteristä ennen mainitun esityksen voimaantuloa. Käytännössä tämä tarkoittaa poistomenettelyn toteuttamista vuoden 2016 jälkimmäisen puolen aikana (HE s. 9)

Lakivaliokunnan saaman selvityksen mukaan yhdistysrekisterissä arvioidaan tällä hetkellä olevan noin 30 000—40 000 kauan sitten toimintansa lopettanutta yhdistystä. Toimimattomien yhdistysten poistaminen rekisteristä ehdotetulla tavalla parantaa yhdistysrekisterin ajantasaisuutta, mikä on tarpeellista edellä mainitun edunsaajarekisterin perustamiseksi ja Y-tunnuksen antamiseksi kaikille yhdistyksille. Tätä tarkoitusta varten rekisteristä poistaminen voitaisiin toteuttaa, kuten aiemmin, kertaluonteisella erityislailla. Valiokunta kuitenkin puoltaa ehdotettua jatkuvaa

Valiokunnan mietintö LaVM 6/2016 vp

mahdollisuutta, koska sen avulla yhdistysrekisteri voidaan pitää paremmin ajan tasalla myös jatkossa. Tämä on tärkeää oikean kuvan saamiseksi yhdistyskentästä sekä yhdistyksissä toimivien henkilöiden toimivalta- ja vastuusuhteista.

Se, kuinka usein viranomaisaloitteiseen rekisteristä poistamiseen voidaan jatkossa ryhtyä, jää ehdotuksessa avoimeksi. Hallituksen esityksen perustelujen mukaan poistaminen voisi olla käytettävissä esimerkiksi vuosittain (s. 9). Lakivaliokunta ei pidä tarpeellisena, että lakiin sisällytettäisiin jokin kategorinen määräaika siitä, kuinka usein rekisteristä poistaminen käynnistettäisiin, vaan perustellumpaa on, että poistamismenettelyyn ryhdytään tarpeen perusteella. On kuitenkin tärkeää, ettei viranomaisaloitteinen rekisteristä poistaminen toistu liian lyhyin määräajoin, koska tämä voi aiheuttaa liiallista hallinnollista taakkaa rekisteriviranomaiselle ja yhdistyskentälle. Edellä olevan valossa vuosittain tapahtuva rekisteristä poistaminen on valiokunnan näkemyksen mukaan liian usein toistuva. Valiokunnan saaman arvion mukaan on mahdollista, että poistomenettely toteutetaan käytännössä korkeintaan viiden tai kymmenen vuoden välein. Valiokunta pitää tällaista aikaväliä perusteltuna.

Toimimatonta yhdistystä koskevan passiivisuuden määräaika on muussa yhteisölainsäädännössä säädettyä merkittävästi pitempi. Tämä on kuitenkin perusteltua ottaen huomioon, että yhdistykset tekevät rekisteri-ilmoituksia harvemmin kuin muut yhteisöt.

Yhdistyskentän ja yhdistysten sidosryhmien kannalta on erittäin tärkeää, että viranomaisaloitteeseen rekisteristä poistamiseen ryhtymisestä ja sen aikataulusta samoin kuin menettelyn kohteena olevista yhdistyksistä ja niiden oikeussuojakeinoista tiedotetaan mahdollisimman laaja-alaisesti ja tehokkaasti hyvissä ajoin ennen rekisteristä poistamista. Myös tiedonsaanti rekisteristä poistetuista yhdistyksistä on tärkeää. Valiokunta katsoo, että ehdotusta on poistopäätöksen tiedonsaannin osalta perusteltua tarkistaa jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin selvitettävällä tavalla. Valiokunta korostaa myös rekisteriviranomaisen selvitysvelvollisuutta, jotta yhdistysrekisteristä ei poisteta tosiasiallisesti toimivia yhdistyksiä.

Jos rekisteristä poistetulla yhdistyksellä on varoja, se voidaan saattaa takaisin rekisteriin tai se voidaan selvittää. Jos selvitystoimet ovat tarpeen, rekisteriviranomainen voi hakemuksesta määrätä yhdistykselle selvitysmiehen (1. lakiehdotuksen 41 b §:n 3 mom.). Tällöin selvitystoimiin ja ulkopuolisten tietojensaantioikeuteen selvitystoimista sovelletaan samoja säännöksiä kuin rekisteriviranomaisen määrätessä yhdistyksen purettavaksi. Näiltä osin valiokunta viittaa jäljempänä yhdistyksen purkamisesta esitettyyn. Jos yhdistyksen varat eivät kuitenkaan ylitä 8 000:tä euroa eikä sillä ole tunnettuja velkoja, varat voidaan käyttää viiden vuoden kuluttua rekisteristä poistamisesta yhdistyksen säännöissä määrättyyn tarkoitukseen (1. lakiehdotuksen 41 b §:n 2 mom.). Tällöin varat voidaan jakaa ilman selvitystoimia.

Rekisteristä poistettuun yhdistykseen sovelletaan rekisteröimättömiä yhdistyksiä koskevia yhdistyslain 10 luvun säännöksiä (HE s. 19).

Yhdistyksen purkaminen

Esityksen tarkoituksena on helpottaa ja nopeuttaa toimimattoman yhdistyksen purkamista, kun yhdistyksen toiminnan lopettaminen on riidatonta. Esityksessä ehdotetaan tämän vuoksi, että yh-

Valiokunnan mietintö LaVM 6/2016 vp

distyksen purkamiseen liittyvät viranomaistoimet keskitetään tällaisessa tapauksessa käräjäoikeuden sijasta rekisteriviranomaiselle. Valiokunta kannattaa riidattomien purkuhakemusten siirtämistä pois tuomioistuimista.

Esitykseen sisältyy myös yhdistyksen selvitysmenettelyä koskevia ehdotuksia. Ensinnäkin ehdotetaan, että yhdistyslakiin sisällytetään nimenomainen säännös yhdistyksen selvitysmenettelyn tarkoituksesta (1. lakiehdotuksen 40 §:n 2 mom.). Säännöksen mukaan selvitystoimien tarkoituksena on yhdistyksen varallisuusaseman selvittäminen, tarpeellisen omaisuusmäärän muuttaminen rahaksi, velkojen maksaminen sekä jäljelle jääneiden varojen käyttäminen sen mukaan kuin yhdistyksen säännöissä määrätään ja yhdistyslaissa säädetään. Lisäksi selvennetään yhdistyslain säännöksiä selvitysmiehen asemasta ja vastuusta (1. lakiehdotuksen 40 §:n 3 mom.). Yhdistyksen jäsenten tiedonsaannin parantamiseksi ehdotetaan lisäksi, että selvitysmiehen on kutsuttava yhdistyksen kokous koolle tarkastamaan loppuselvitys, jollei tämä ole yhdistyksen varojen vähäisyys ja muut seikat huomioon ottaen tarpeetonta (1. lakiehdotuksen 40 §:n 3 mom.). Tällä pyritään varmistamaan se, että yhdistyksen jäsenet saavat tiedon purkautuvan yhdistyksen taloudellisesta asemasta, selvitystoimien suorittamisesta ja jäljelle jääneiden varojen käyttämisestä. Yhdistyksen kokousta ei kuitenkaan ole tarpeen kutsua koolle, jos yhdistyksen varat ovat vähäiset. Varojen vähäisyyttä ei ole määritelty tarkasti, mutta esityksen perusteluista ilmenee, että säännöksessä tarkoitetaan tapauksia, joissa yhdistyksen jäännösvarat ovat niin vähäiset, ettei kokouksen järjestäminen asiasta ole tarkoituksenmukaista (s. 15). Esityksen tavoitteena on myös nopeuttaa yhdistyksen varojen käyttämistä yhdistyksen tarkoitusta lähellä olevaan tarkoitukseen, jos varoja ei voida käyttää säännöissä määrättyllä tavalla (1. lakiehdotuksen 40 §:n 3 mom.).

Lisäksi säädetään purettavasta yhdistyksestä varoja saaneen vastuusta sellaisessa tapauksessa, jossa yhdistyksen varoja on jaettu ennen velkojen maksamista (1. lakiehdotuksen 40 §:n 4 mom.). Kyse on varoja saaneeseen henkilöön henkilökohtaisesti kohdistettavasta saamis-oikeudesta. Vastuu on säännöksessä rajattu saatujen varojen määrään.

Mainittuja säännöksiä sovelletaan paitsi yhdistyksen purkautuessa yhdistyksen oman päätöksen perusteella (1. lakiehdotuksen 40 §) myös silloin, kun yhdistys määrätään viranomaisen toimesta purettavaksi (ks. 1. lakiehdotuksen 41 §:n 3 mom.). Niin ikään säännökset tulevat sovellettaviksi, jos rekisteristä viranomaisen aloitteesta poistettu yhdistys tarvitsee selvitystoimia (ks. 1. lakiehdotuksen 41 b §:n 3 mom.). Lakivaliokunta pitää ehdotuksia yhdistysten jäsenten, velkojien ja sopimuskumppaneiden oikeussuojan samoin kuin yleisen edun kannalta kannatettavina.

Käytännössä on ilmennyt, että toimintansa lopettaneisiin yhdistyksiin voidaan kohdistaa väärinkäytöksiä. Tämän estämiseksi esityksessä ehdotetaan, että niissä tapauksissa, joissa toimintansa lopettanut yhdistys määrätään purettavaksi, selvitysmiesten tulee edellä mainittujen uusien selvitysmenettelyä koskevien säännösten lisäksi huolehtia loppuselvityksen pitämisestä yhdistyksen ja niiden muiden nähtävänä, joiden oikeutta yhdistyksen purkautuminen koskee (1. lakiehdotuksen 41 §:n 3 mom.). Valiokunta pitää ehdotusta kannatettavana, mutta katsoo, että jatkossa tulee seurata, onko loppuselvityksen nähtävänä pitäminen yhdessä muiden esitykseen sisältyvien muutosten kanssa toimiva ja riittävä väärinkäytösten torjumiseksi. Jos aihetta ilmenee, on perusteltua arvioida, miten järjestelmää voidaan tältä osin kehittää.

Valiokunnan mietintö LaVM 6/2016 vp

Selvittämisen arvoinen keino väärinkäytösten estämisen tehostamiseksi voisi esimerkiksi olla se, että loppuselvitys tulisi antaa rekisteriviranomaiselle. Tämä antaisi rekisteriviranomaiselle mahdollisuuden arvioida, onko purkautuvan yhdistyksen varat käytetty yhdistyksen säännöissä määrättyllä tavalla. Tältä osin on kuitenkin aiheellista kiinnittää huomiota kahteen seikkaan. Ensinnäkin loppuselvityksen rekisteröiminen rekisteriviranomaiselle edellyttäisi muutoksia yhdistystietojen käsittelyjärjestelmään. Koska yhdistysrekisterin nykyisestä käsittelyjärjestelmästä joudutaan todennäköisesti luopumaan lähivuosina, kun yhdistysrekisteri liitetään yritys- ja yhteisötietojärjestelmään, tällaisia muutoksia ei olisi tarkoituksenmukaista tehdä nykyiseen käyttöjärjestelmään. Toisaalta yhdistysrekisterin liittäminen yritys- ja yhteisötietojärjestelmään antaa uusia mahdollisuuksia kehittää yhdistysrekisterin käyttöä. Lisäksi valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että Patentti- ja rekisterihallitus ei nykyisin ole yhdistysten toimintaa valvova viranomainen. Sen roolin muuttaminen rekisteriviranomaisesta yhdistyksen toimintaa valvovaksi viranomaiseksi merkitsisi siten laajamittaista periaatteellista muutosta ja vaikuttaisi viranomaisen voimavaroihin. Patentti- ja rekisterihallituksen roolin muuttaminen tällä tavoin edellyttäisi siten laajapohjaista keskustelua asiasta.

Yhdistyksen päätöksen moitteenvaraisuus

Yhdistyslakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että yhdistyksen päätöksen julistamiseen pätemättömäksi voi johtaa vain sellainen menettelyvirhe, jolla on ollut vaikutusta päätöksen sisältöön tai muuten yhdistyksen oikeuteen (1. lakiehdotuksen 32 §). Yhdistyslaissa ei nykyisin edellytetä, että menettelyvirhe on voinut vaikuttaa päätöksen sisältöön tai muun jäsenen oikeuteen. Oikeuskirjallisuudessa ja oikeuskäytännössä on kuitenkin katsottu, ettei mikä tahansa virhe voi aiheuttaa päätöksen pätemättömyyttä (HE s. 6). Hallituksen esityksestä ilmenee, että nykyinen sääntely on aiheuttanut yhdistyskäytännössä epäselvyyttä siitä, milloin päätöksen teon menettelyvirhe voi johtaa päätöksen pätemättömyyteen (s. 8). Tämä on voinut rajoittaa yhdistysten päätöksenteon järjestämistä tietoliikenneyhteyden tai muiden teknisten apuvälineiden avulla.

Saamansa selvityksen perusteella valiokunta katsoo, että muutos helpottaa yhdistyksen kokouksen pitämistä ja etäosallistumista. Vastaavaa sääntelyä sovelletaan muihin yksityisiin yhteisöihin, eikä tässä ole saadun selvityksen mukaan ilmennyt ongelmia. Yhdistysten erityispiirteet on otettu asianmukaisesti esityksen perusteluissa huomioon (s. 14). Myös yhdistyskenttä on laajalaisesti kannattanut ehdotusta. Edellä esitetyn perusteella valiokunta puoltaa ehdotuksen hyväksymistä.

Yhdistysrekisterin suoritteista perittävät maksut

Yhdistysrekisterin ajantasaisuutta voitaisiin edistää myös poistamalla nimenkirjoittajan muutoksista perittävät käsittelymaksut. Tällä voisi olla merkitystä erityisesti pienimpien ja vähävaraisimpien yhdistysten toiminnan ja rekisteritietojen ajantasaisuuden kannalta. Saadun selvityksen mukaan yhdistysrekisterin toimintaan ja kustannuksiin vaikuttaa kuitenkin lähivuosina merkittävästi edellä mainittu edunsaajarekisteri, jonka perustamisen yhteydessä yhdistysrekisteri on tarkoitus liittää yritys- ja yhteisötietojärjestelmän kantarekisteriksi. Lisäksi todennäköistä on, että rekisteriviranomaisessa siirrytään lähivuosina käyttämään yhä enemmän sähköistä asiointia, jolla voi olla vaikutusta viranomaismaksujen suuruuteen. Näistä syistä yhdistysrekisterin suoritteista perittävien maksujen tasoa ei ole perusteltua arvioida nyt käsiteltävänä olevan hallituksen esi-

Valiokunnan mietintö LaVM 6/2016 vp

tyksen yhteydessä. Lakivaliokunta pitää kuitenkin tärkeänä, että asiaa arvioidaan kokonaisuutena myöhemmin.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki yhdistyslain muuttamisesta

41 a §. Yhdistyksen purkaminen ja poistaminen rekisteristä viranomaisen aloitteesta. Pykälässä säädetään yhdistyksen viranomaisaloitteesta purkamisesta ja rekisteristä poistamisesta. Pykälä on uusi.

Pykälän 2 *momentissa* säädetään, millä tavoin rekisteriviranomaisen tulee tiedottaa viranomaisaloitteesta rekisteristä poistamisesta ennen rekisteristä poistamista koskevan päätöksen tekemistä. Momentin mukaan menettelyn käynnistämisestä ja sen kohteena olevista yhdistyksistä julkaistaan kuulutus virallisessa lehdessä. Lisäksi rekisteriviranomaisen tulee pitää verkkosivullaan yleisön saatavana tiedot menettelyn kohteena olevien yhdistysten nimistä ja rekisterinumerosta koneellisesti käsiteltävässä muodossa. Pykälän yksityiskohtaisista perusteluista ilmenee, että edellä mainittujen laissa nimenomaisesti säädettyjen keinojen lisäksi rekisteriviranomainen viestii poistomenettelystä myös muilla tavoin hyvän hallintotavan mukaisesti esimerkiksi median avulla. Edellä yleisperusteluissa esitetyn valossa lakivaliokunnalla ei ole huomauttamista säännösehdotukseen.

Pykälän 3 *momentti* koskee yhdistyksen poistamista rekisteristä. Tämän päätöksen tiedoksiantosta ei säädetä ehdotuksessa erikseen, vaan tarkoitus on, että poistamista koskevan päätöksen tiedoksiantoon sovelletaan hallintolain (43/2003) säännöksiä päätöksen yleistiedoksiannosta (62 §). Tämä merkitsee sitä, että poistopäätös pidetään nähtävillä viranomaisessa ja siitä ilmoitetaan virallisessa lehdessä ja viranomaisen ilmoitustaululla tai sanomalehdessä. Lakivaliokunta katsoo, että myös poistopäätöksestä tiedottamisella on erityistä merkitystä menettelyn kohteeksi joutuneen yhdistyksen ja sen sidosryhmien kannalta. Saadun selvityksen valossa on kuitenkin oletettavaa, ettei erillinen yleistiedoksianto käytännössä paranna toimintansa lopettaneiden yhdistysten tiedonsaantia poistopäätöksestä johtuen virallisen lehden vähäisestä käytöstä yhdistysten piirissä. Mahdollisten yhä toimivien yhdistysten tavoittamiseksi merkityksellistä on siten erityisesti sillä, että poistomenettelyyn ryhtymisestä ja sen kohteeksi valikoituneista yhdistyksistä tiedotetaan mahdollisimman laaja-alaisesti ja tehokkaasti 2 momentissa tarkoitetuilla keinoilla. On kuitenkin tärkeää huolehtia myös poistopäätöksestä tiedottamisesta. Valiokunta katsoo, että tältä osin käytännöllinen ratkaisu on 2 momenttia vastaavasti edellyttää, että rekisteriviranomaisen tulee viiden vuoden ajan poistopäätöksestä pitää verkkosivullaan yleisön saatavana tiedot rekistereistä poistettujen yhdistysten nimistä ja rekisterinumerosta koneellisesti käsiteltävässä muodossa. Vastaavaa käytäntöä on noudatettu kaupparekisteristä poistamisen osalta, eikä tästä ole aiheutunut käytännössä ongelmia. Edellä esitetyn perusteella valiokunta ehdottaa, että pykälän 3 momenttiin lisätään edellä selvitetyn sisältöinen erityissäännös, joka syrjäyttää hallintolain säännökset. Lisäksi valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että edellä ehdotettu ratkaisu ei ole ainoa tiedonsaantikanava, vaan sitä, onko jokin yhdistys poistettu rekisteristä, voidaan tarvittaessa selvittää myös Patentti- ja rekisterihallituksen yhdistysrekisterin tietopalvelusta.

Valiokunnan mietintö LaVM 6/2016 vp

Pykälän 4 *momentissa* säädetään rekisteriviranomaiselle mahdollisuus omasta aloitteestaan tai hakemuksesta määrätä yhdistys purettavaksi, jos sillä ei ole rekisteriin merkittyä toimikelpoista hallituksen puheenjohtajaa. Yhdistystä tulee kuulla ennen määräyksen antamista.

Yhdistyksen purkamista sen vuoksi, ettei sillä ole rekisteriin merkittyä toimikelpoista hallituksen puheenjohtajaa, voidaan pitää ankarana toimenpiteenä. On kuitenkin tärkeää, että yhdistyksen puheenjohtajan puuttumiseen voidaan reagoida, koska hallituksen puheenjohtaja on ainoa pakollinen yhdistysrekisteriin merkittävä yhdistyksen edustaja. Vastaavia säännöksiä sovelletaan muihin yhteisöihin, eikä tässä ole saadun selvityksen mukaan ilmennyt ongelmia.

Valiokunta pitää ehdotusta hyväksyttävänä, mutta korostaa, että yhdistyksen purkamisessa on kyse viimesijaisesta keinosta. Yhdistykselle on varattava tilaisuus korjata puute. Valiokunta myös painottaa, että yhdistykselle tulee varata riittävästi aikaa puutteen korjaamiseen, jotta yhdistys voi tarvittaessa järjestää kokouksen uuden puheenjohtajan valitsemiseksi.

48 §. Perusilmoitus. Voimassa olevan pykälän 2 *momentissa* säädetään perusilmoituksessa ilmoitettavista tiedoista. Sen mukaan perusilmoituksessa tulee ilmoittaa muun muassa yhdistyksen hallituksen puheenjohtaja ja yhdistyksen nimenkirjoittajan tiedot. Nyt ehdotetaan, että momenttia täydennetään siten, että perusilmoituksessa saa ilmoittaa myös hallituksen muut jäsenet. Ottaen huomioon, ettei säännös ole velvoittava, vaan se antaa hallituksen muiden jäsenten ilmoittamiseen vain mahdollisuuden, valiokunta pitää ehdotusta hyväksyttävänä. Momentin yksityiskohtaisista perusteluista ilmenee, että säännös koskee koko hallituksen ilmoittamista rekisteröitäväksi. Jotta tämä käy ilmi selkeästi myös säännöksestä, valiokunta ehdottaa momenttia kielellisesti tarkistettavaksi.

Pykälän 3 *momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että hallituksen puheenjohtajan lisäksi hallituksen muu täysivaltainen jäsen voi allekirjoittaa perusilmoituksen ja antaa momentissa tarkoitettua vakuutuksen. Valiokunta puoltaa rekisteri-ilmoituksen tekijäpiiriin laajentamista, koska sen voidaan arvioida helpottavan ilmoitusten tekemistä. Saadun selvityksen mukaan tarkoitus on, että hallituksen jäsenellä on oikeus rekisteri-ilmoituksen tekemiseen vain niissä tapauksissa, joissa hänet on ilmoitettu rekisteriin. Valiokunta katsoo, että tämä seikka ei ilmene momentista riittävästi selkeästi, minkä vuoksi valiokunta ehdottaa momentin tarkistamista siten, että se koskee "rekisteriin ilmoitettua" hallituksen jäsentä. Valiokunta toteaa, että ilmaisu "rekisteriin ilmoitettu" kattaa paitsi sen tilanteen, että henkilö on jo merkitty rekisteriin, myös sen tilanteen, että henkilö ilmoitetaan uudeksi jäseneksi. Saadun selvityksen mukaan tarkoitus on niin ikään, että oikeus rekisteri-ilmoituksen tekemiseen on hallituksen jäsenellä vain sellaisessa tapauksessa, jossa yhdistys on 2 momentissa tarkoitettulla tavalla päättänyt kaikkien hallituksen jäsenten rekisteröinnistä. Tämä ei ilmene momentista suoraan, mutta kyseinen johtopäätös ilmenee luettaessa momenttia yhdessä 2 momentin kanssa.

Voimaantulosäännös. Säännöksen 1 *momentin* ensimmäinen virke sisältää tavanomaisen voimaantulosäännöksen, jossa voimaantulon tarkka ajankohta on jätetty avoimeksi. Hallituksen esityksestä ilmenee, että ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.2016. Momentin toisesta virkkeestä kuitenkin ilmenee, että 48 §:n 2 momentin säännös hallituksen muiden jäsenten kuin puheenjohtajan ja nimenkirjoittajan ilmoittamisesta rekisteröitäväksi tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana. Tämä johtuu siitä, että muutos edellyttää rekisteri-

Valiokunnan mietintö LaVM 6/2016 vp

viranomaisen tietojärjestelmän uudistamista, joka valmistuu myöhemmin lain voimaantulon jälkeen. Koska 48 §:n 3 momentissa säädetty rekisteri-ilmoitusten tekijäpiirin laajentaminen hallituksen jäseniin liittyy 2 momentissa säädettyyn koko hallituksen rekisteröimiseen, myös 3 momentin voimaantulosta on tarpeen säätää erikseen valtioneuvoston asetuksella. Valiokunta ehdottaa tällaisen lisäyksen tekemistä voimaantulosäännöksen 1 momenttiin.

2. Laki yritys- ja yhteisötietolain 14 §:n muuttamisesta

14 §. Vastuu ilmoituksen tekemisestä. Voimassa olevan lain 14 §:n 1 momentin 7 kohta ehdotetaan muutettavaksi siten, että rekisteröidyssä yhdistyksessä ilmoitusten tekemisestä ovat vastuussa hallituksen puheenjohtajan lisäksi hallituksen varsinaiset jäsenet. Ehdotus liittyy 1. lakiehdotuksen 48 §:n 3 momenttiin ehdotettuihin muutoksiin. Lakivaliokunta on edellä ehdottanut 1. lakiehdotuksen 48 §:n 3 momentin tarkistamista siten, että oikeus rekisteri-ilmoituksen tekemiseen koskee "rekisteriin ilmoitettua" hallituksen jäsentä. Kyseinen muutos on tarpeen ottaa huomioon nyt käsiteltävänä olevan lain 14 §:ssä. Lisäksi valiokunta toteaa, että hallituksen jäseniä kohdassa määrittävä ilmaisu "varsinaiset" on tarpeeton, koska yhdistyslaki ei sisällä säännöksiä hallituksen varajäsenistä. Tämän vuoksi ilmaisu on tarpeettomana poistettu. Sen sijaan valiokunta on lisännyt kohtaan hallituksen jäseniä määrittävän ilmaisun "täysivaltaisuudesta", jotta kirjoitustapa on yhtenäinen 1. lakiehdotuksen 48 §:n 3 momentin sekä 3. lakiehdotuksen 18 §:n 3 momentin ja 19 §:n 3 momentin kanssa.

Voimaantulosäännös. Säännös sisältää tavanomaisen voimaantulosäännöksen, jossa voimaantulon tarkka ajankohta on jätetty avoimeksi. Nyt puheena olevan lakiehdotuksen 14 §:n muuttaminen liittyy edellä selvitetyn tavoin 1. lakiehdotuksen 48 §:n 3 momenttiin. Tämän vuoksi myös sen voimaantulosta on tarpeellista säätää erikseen valtioneuvoston asetuksella. Valiokunta ehdottaa voimaantulosäännöksen muuttamista tällä tavoin.

3. Laki uskonnonvapauslain muuttamisesta

18 §. Perustamisilmoitus. Pykälän yksityiskohtaisista perusteluista ilmenee, että pykälän 2 ja 3 momenttiin ehdotettujen muutosten on tarkoitus vastata sisällöltään yhdistyslain 48 §:ään ehdotettuja muutoksia. Lakivaliokunta ehdottaa tämän vuoksi, että pykälän 2 ja 3 momenttiin tehdään vastaavat muutokset kuin 1. lakiehdotuksen 48 §:n 2 ja 3 momenttiin.

19 §. Paikallisyhteisön perustamisilmoitus. Pykälän yksityiskohtaisista perusteluista ilmenee, että pykälän 2 ja 3 momentin säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi uskonnonvapauslain 18 §:ää ja yhdistyslain 48 §:ää vastaavalla tavalla. Lakivaliokunta ehdottaa tämän vuoksi, että pykälän 2 ja 3 momenttiin tehdään vastaavat muutokset kuin edellä 18 §:ään ja 1. lakiehdotuksen 48 §:ään.

Voimaantulosäännös. Säännös sisältää tavanomaisen voimaantulosäännöksen, jossa voimaantulon tarkka ajankohta on jätetty avoimeksi. Nyt puheena olevan lakiehdotuksen 18 §:n 2 ja 3 momentin sekä 19 §:n 2 ja 3 momentin muuttaminen liittyy edellä selvitetyn tavoin 1. lakiehdotuksen 48 §:ään ehdotettuihin muutoksiin. Tämän vuoksi myös niiden voimaantulosta on tarpeellista säätää erikseen valtioneuvoston asetuksella. Valiokunta ehdottaa voimaantulosäännöksen muuttamista tällä tavoin.

Valiokunnan mietintö LaVM 6/2016 vp

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Lakivaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 33/2016 vp sisältyvät 1.—3. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

yhdistyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhdistyslain (503/1989) 32 §:n 1 momentti, 40 ja 41 §, 48 §:n 2 ja 3 momentti sekä 52 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 48 §:n 2 momentti laissa 1177/1994, sekä *lisätään* lakiin uusi 41 a ja 41 b § seuraavasti:

32 §

Päätöksen moitteenvaraisuus

Yhdistyksen jäsen, hallitus ja hallituksen jäsen saavat moittia yhdistyksen päätöstä yhdistystä vastaan ajettavalla kanteella, jos päätös ei ole syntynyt asianmukaisessa järjestyksessä ja virhe on voinut vaikuttaa päätöksen sisältöön tai muuten yhdistyksen jäsenen oikeuteen taikka päätös on muuten tämän lain tai yhdistyksen sääntöjen vastainen. Oikeutta moitekanteen nostamiseen ei ole sillä, joka on kokouksessa myötävaikuttanut päätöksen tekemiseen.

40 §

Yhdistyksen päätökseen perustuva selvitysmenettely

Kun yhdistyksen kokous on päättänyt yhdistyksen purkamisesta, hallituksen on huolehdittava 2 momentissa tarkoitetuista purkautumisesta johtuvista selvitystoimista, jollei yhdistyksen kokous ole valinnut hallituksen tilalle tehtävään yhtä tai useampaa muuta selvitysmiestä. Selvitystoimiin ei kuitenkaan ole tarpeen ryhtyä, jos yhdistyksen kokous on purkautumisesta päättäes-

Valiokunnan mietintö LaVM 6/2016 vp

sään samalla hyväksynyt hallituksen laatiman loppuselvityksen, jonka mukaan yhdistyksellä ei ole velkoja.

Selvitystoimien tarkoituksena on yhdistyksen varallisuusaseman selvittäminen, tarpeellisen omaisuusmäärän muuttaminen rahaksi, velkojen maksaminen sekä jäljelle jääneiden varojen käyttäminen sen mukaan kuin yhdistyksen säännöissä määrätään ja tässä laissa säädetään.

Purkautumisesta päättäneen yhdistyksen taloudellista toimintaa saadaan jatkaa vain siinä määrin kuin tarkoituksenmukainen selvittely sitä vaatii. Selvitysmiehillä on oikeus pyytää julkista haastetta yhdistyksen velkojille. Jos yhdistyksen varat eivät riitä sen velkojen maksamiseen, selvitysmiesten on haettava yhdistyksen asettamista konkurssiin. Jos velkojen maksamisen jälkeen jäljelle jääneitä varoja ei voida käyttää yhdistyksen säännöissä määrättyllä tavalla, selvitysmiesten on luovutettava ne käytettäväksi yhdistyksen toimintaan läheisesti liittyvän tarkoituksen edistämiseen. Selvitysmiesten on laadittava purkautumisesta ilman aiheutonta viivytystä loppuselvitys, joka sisältää selostuksen velkojen maksusta ja jäljelle jääneiden varojen käyttämisestä sekä tilinpäätökset, toimintakertomukset ja mahdolliset tilintarkastuskertomukset ja toiminnantarkastuskertomukset selvitystilan ajalta. Selvitysmiesten on kutsuttava yhdistyksen jäsenet yhdistyksen kokoukseen tarkastamaan loppuselvitys, jollei se ole tarpeetonta yhdistyksen varojen vähäisyys ja muut seikat huomioon ottaen. Selvitysmiesten on huolehdittava loppuselvityksen säilyttämisestä noudattaen, mitä kirjanpitolaissa (1336/1997) säädetään tasekirjan säilyttämisestä. Jos yhdistyksellä on lain tai sääntöjensä mukaan velvollisuus valita tilintarkastaja tai toiminnantarkastaja, loppuselvityksestä on tehtävä vastaavasti tilintarkastus tai toiminnantarkastus. Selvitysmieheen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään hallituksesta ja hallituksen jäsenestä, jollei tämän luvun säännöksistä johdu muuta. Selvitysmiehen toimikausi jatkuu toistaiseksi.

Jos purkautuvan yhdistyksen velkoja ei ole maksettu ennen kuin varat on käytetty 2 momentin mukaisesti, varoja saanut vastaa saamiensa varojen määrällä yhdistyksen velkojen maksamisesta.

Yhdistys katsotaan puretuksi, kun purkautumisesta on tehty merkintä yhdistysrekisteriin.

41 §

Toimintansa lopettaneen yhdistyksen määrääminen purettavaksi

Jos yhdistyksen toiminta on loppunut eikä yhdistystä ole purettu, sen jäsen ja muu, jota asia koskee, voi hakea rekisteriviranomaiselta yhdistyksen määräämistä purettavaksi. Hakemuksen johdosta yhdistykselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Hakemukseen on suostuttava, jos yhdistyksen toiminnan osoitetaan loppuneen. Jollei muuta näytetä, yhdistyksen toiminnan katsotaan loppuneen, jos viimeksi yhdistysrekisteriin tehdystä ilmoituksesta on kulunut vähintään kymmenen vuotta. Jos yhdistyksen ilmoitetaan toimivan tai vastustetaan purkamista rekisteriviranomaisen päätöksellä, rekisteriviranomaisen on kuitenkin lykättävä asian käsittelyä, jos hakija osoittaa kuukauden kuluessa rekisteriviranomaisen ilmoituksesta panneensa vireille kanteen yhdistyksen kotipaikan tuomioistuimessa yhdistyksen purkamisen edellytysten vahvistamiseksi.

Hakemuksen saatuaan rekisteriviranomaisen on tilanteessa sopivalla tavalla kehotettava yhdistystä ilmoittamaan toimintansa jatkamisesta. Jollei yhdistys ilmoita toimivansa, kehotus on lähetettävä yhdistykselle kirjallisesti ja kehotuksesta on käytävä ilmi, että yhdistys voidaan määrätä purettavaksi, jollei ilmoitusta toiminnan harjoittamisesta tehdä määräpäivään mennessä. Samalla on kehotettava niitä jäseniä ja velkojia, jotka haluavat esittää purettavaksi määräämistä koskevia huomautuksia, tekemään huomautukset kirjallisesti määräpäivään mennessä. Tämä kehotus on julkaistava virallisessa lehdessä viimeistään viisi kuukautta ennen määräpäivää. Asia voidaan rat-

Valiokunnan mietintö LaVM 6/2016 vp

kaista, vaikka yhdistyksen ei voitaisi näyttää vastaanottaneen kehotusta. Rekisteriviranomainen merkitsee kehotuksen rekisteriin viran puolesta. Yhdistys voidaan määrätä purettavaksi, jollei ennen asian ratkaisemista näytetä, ettei siihen ole perustetta.

Rekisteriviranomaisen ja tuomioistuimen on suostuessaan hakemukseen samalla tarvittaessa määrättävä hakija tai muu henkilö selvitysmiehenä huolehtimaan selvitystoimista. Tällöin selvitystoimiin sovelletaan 40 §:n 2—5 momenttia. Lisäksi selvitysmiehen on huolehdittava loppuselvityksen pitämisestä yhdistyksen ja niiden muiden nähtävänä, joiden oikeutta yhdistyksen purkautuminen koskee. Toimintansa lopettanut yhdistys on poistettava rekisteristä, jos yhdistyksen varat eivät riitä selvityskulujen maksamiseen tai varojen määrästä ei saada tietoa eikä jäsen, velkoja tai muu ilmoita ottavansa vastatakseen selvitystoimien kustannuksista.

41 a §

Yhdistyksen purkaminen ja poistaminen rekisteristä viranomaisen aloitteesta

Rekisteriviranomainen voi määrätä yhdistyksen poistettavaksi rekisteristä, jos yhdistyksestä viimeksi yhdistysrekisteriin tehdystä ilmoituksesta on kulunut vähintään kaksikymmentä vuotta eikä muutoin ole syytä olettaa yhdistyksen toiminnan jatkuvan.

Ennen kuin 1 momentissa tarkoitettu päätös yhdistyksen poistamisesta rekisteristä tehdään, Patentti- ja rekisterihallituksen on julkaistava virallisessa lehdessä kuulutus, jossa kaikkia 1 momentissa tarkoitettuja yhdistyksiä nimeltä mainiten kehotetaan viiden kuukauden kuluessa kirjallisesti ilmoittamaan Patentti- ja rekisterihallitukselle toimintansa jatkumisesta. Lisäksi Patentti- ja rekisterihallituksen on pidettävä verkkosivullaan yleisön saatavana tiedot menettelyn kohteena olevien yhdistysten nimistä ja rekisterinumeroista koneellisesti käsiteltävässä muodossa.

Jos ilmoitusta yhdistyksen toiminnan jatkumisesta ei ole tehty eikä muutoinkaan ole syytä olettaa sen toiminnan jatkuvan, yhdistys on määräajan umpeen kuluttua poistettava rekisteristä. Patentti- ja rekisterihallituksen on viiden vuoden ajan poistopäätöksestä pidettävä verkkosivullaan yleisön saatavana tiedot rekisteristä poistettujen yhdistysten nimistä ja rekisterinumeroista koneellisesti käsiteltävässä muodossa.

Rekisteriviranomainen voi omasta aloitteestaan tai hakemuksesta määrätä yhdistyksen purettavaksi, jos yhdistyksellä ei ole rekisteriin merkittyä toimikelpoista hallituksen puheenjohtajaa. Määräys on annettava, jollei ennen asian ratkaisemista näytetä, ettei siihen enää ole perustetta. Yhdistystä on kuultava ennen määräyksen antamista. Hakemuksen tekemiseen oikeutettuun, yhdistyksen kuulemiseen, selvitysmiehen määräämiseen, selvitysmenettelyyn ja selvitysmieheen sovelletaan 41 §:ää.

41 b §

Rekisteristä poistamisen oikeusvaikutukset

Yhdistys on poistettu rekisteristä, kun päätös siitä on merkitty rekisteriin.

Rekisteristä poistetun yhdistyksen varoja ei saa käyttää ilman 40 ja 41 §:ssä tarkoitettuja selvitystoimia. Yhdistyksen edustajat saavat kuitenkin viiden vuoden kuluttua rekisteristä poistamisesta käyttää varat 40 §:n 2 ja 3 momentin mukaisesti, jos yhdistyksen varat eivät ylitä 8 000:tä

Valiokunnan mietintö LaVM 6/2016 vp

euroa eikä yhdistyksellä ole tunnettuja velkoja. Varoja saaneet vastaavat saamiensa varojen määrällä yhdistyksen velkojen maksamisesta.

Jos yhdistyksen rekisteristä poistamisen jälkeen tarvitaan selvitystoimia, rekisteriviranomaisen on sen hakemuksesta, jonka oikeutta asia koskee, määrättävä yhdistys selvitettäväksi 40 §:n 2—4 momentin mukaisesti. Tällöin rekisteriviranomainen voi myös omasta aloitteestaan määrätä yhdistyksen selvitettäväksi.

Edellä 3 momentissa tarkoitettua määräästä ei kuitenkaan anneta, jos yhdistyksen varat eivät riitä selvityskulujen suorittamiseen eikä kukaan ilmoita ottavansa niistä vastatakseen. Tällöin tunnettujen velkojen maksamisen jälkeen jäljelle jääneet varat menevät valtiolle. Valtiokonttori voi päättää, että valtion saamat varat luovutetaan yhdistyksen toimintaan läheisesti liittyvän taroituksen edistämiseen.

48 §

Perusilmoitus

Perusilmoituksessa, johon on liitettävä yhdistyksen perustamiskirja ja säännöt, on ilmoitettava yhdistyksen hallituksen puheenjohtajan ja yhdistyksen nimenkirjoittajan täydellinen nimi, osoite, kotikunta ja henkilötunnus sekä mahdollinen nimenkirjoitusoikeutta koskeva 36 §:n 3 momentissa tarkoitettu rajoitus. Jos henkilöllä ei ole suomalaista henkilötunnusta, ilmoitetaan syntymäaika. Perusilmoituksessa saa ilmoittaa myös hallituksen kaikki muut jäsenet.

Yhdistyksen hallituksen puheenjohtajan tai hallituksen muun rekisteriin ilmoitetun täysivaltaisen jäsenen on allekirjoitettava ilmoitus ja vakuutettava, että yhdistyksen perustamisessa on noudatettu tämän lain säännöksiä.

52 §

Muutosilmoitus

Yhdistyksen sääntöjen muuttamisesta sekä hallituksen puheenjohtajan, rekisteriin merkityn hallituksen muun jäsenen ja nimenkirjoittajan vaihtumisesta on tehtävä rekisteriin ilmoitus (*muutosilmoitus*), johon sääntöjä muutettaessa on liitettävä muutetut säännöt. Ilmoituksen tekemiseen ja allekirjoittamiseen sovelletaan, mitä 48 §:ssä säädetään perusilmoituksen tekemisestä ja allekirjoittamisesta. Muutosilmoituksen voi allekirjoittaa myös ilmoituksen tekemisestä vastuussa olevan valtuuttama. Lisäksi jokainen, joka on eronnut yhdistysrekisteriin merkitystä asemastaan tai jonka rekisteriin merkitty tehtävä on lakannut, saa itse tehdä tästä ilmoituksen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 48 §:n 2 momentin säännös hallituksen muiden jäsenten kuin puheenjohtajan ja nimenkirjoittajan ilmoittamisesta rekisteröitäväksi ja 48 §:n 3 momentin säännös muiden rekisteriin ilmoitettavien hallituksen jäsenten velvollisuudesta allekirjoittaa rekisteri-ilmoitus tulevat kuitenkin voimaan vasta valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Valiokunnan mietintö LaVM 6/2016 vp

Ennen tämän lain voimaantuloa tehdyn päätöksen pätemättömyyttä koskevan moitekanteen ratkaisemiseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Loppuselvityksen tilintarkastukseen, toiminnantarkastukseen, säilyttämiseen ja nähtävänä pitoon sekä loppuselvityksen käsittelemiseen yhdistyksen kokouksessa sovelletaan tätä lakia, jos loppuselvitys laaditaan tämän lain voimaan tulon jälkeen.

Vahingonkorvaukseen, joka perustuu ennen tämän lain voimaantuloa tapahtuneeseen tekoon tai laiminlyöntiin, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tämän lain säännöstä purkautuvasta yhdistyksestä varoja saaneen vastuusta sovelletaan lain voimaantulon jälkeen varoja saaneeseen.

2.

Laki

yritys- ja yhteisötietolain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yritys- ja yhteisötietolain (244/2001) 14 §:n 1 momentin 7 kohta seuraavasti:

14 §

Vastuu ilmoituksen tekemisestä

Rekisteri-ilmoituksen tekemisestä ovat vastuussa:

7) aatteellisen yhdistyksen puolesta yhdistysrekisteriin ilmoitetut hallituksen varsinaiset ja ysi-
valtaiset jäsenet;

Tämä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

3.

Laki

uskonnonvapauslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan uskonnonvapauslain (453/2003) 18 §:n 2 ja 3 momentti, 19 §:n 2 ja 3 momentti, 20 §:n 1 ja 5 momentti sekä 27 §:n 1 momentin 9 kohta seuraavasti:

18 §

Perustamisilmoitus

Ilmoitukseen tulee liittää 9 §:ssä tarkoitettu perustamiskirja ja yhdyskuntajärjestys. Ilmoituksen tulee sisältää yhdyskunnan hallituksen puheenjohtajan ja nimenkirjoittajien täydelliset nimet, osoitteet, kotikunnat ja henkilötunnukset, mahdolliset yhdistyslain 36 §:n 3 momentin mukaiset nimenkirjoitusoikeuden rajoitukset sekä tämän lain 4 §:n 3 momentissa tarkoitettut tiedot yhdyskunnan perustajajäsenistä. Jos henkilöllä ei ole suomalaista henkilötunnusta, ilmoitetaan syntymäaika. Perustamisilmoituksessa saa ilmoittaa myös hallituksen **kaikki** muut jäsenet.

Yhdyskunnan hallituksen puheenjohtajan tai hallituksen muun **rekisteriin ilmoitetun** täysivaltaisen jäsenen on allekirjoitettava ilmoitus ja vakuutettava, että yhdyskunnan perustamisessa on noudatettu tämän lain säännöksiä.

19 §

Paikallisyhteisön perustamisilmoitus

Ilmoitukseen tulee liittää mahdolliset paikallissäännöt. Ilmoituksen tulee sisältää paikallisyhteisön hallituksen puheenjohtajan ja nimenkirjoittajien täydelliset nimet, osoitteet, kotikunnat ja henkilötunnukset sekä mahdolliset yhdistyslain 36 §:n 3 momentin mukaiset nimenkirjoitusoikeuden rajoitukset. Jos henkilöllä ei ole suomalaista henkilötunnusta, ilmoitetaan syntymäaika. Perustamisilmoituksessa saa ilmoittaa myös hallituksen **kaikki** muut jäsenet.

Yhdyskunnan hallituksen puheenjohtajan tai hallituksen muun **rekisteriin ilmoitetun** täysivaltaisen jäsenen on allekirjoitettava ilmoitus ja annettava 18 §:n 3 momentissa tarkoitettu vakuutus.

Valiokunnan mietintö LaVM 6/2016 vp

20 §

Muutos- ja purkautumisilmoitus

Rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan yhdyskuntajärjestyksen ja rekisteröidyn paikallisyhteisön paikallissääntöjen muutoksesta sekä yhdyskunnan ja rekisteröidyn paikallisyhteisön hallituksen puheenjohtajan, rekisteriin merkityn hallituksen muun jäsenen ja nimenkirjoittajan vaihtumisesta tehdään kirjallinen ilmoitus (*muutosilmoitus*) Patentti- ja rekisterihallitukselle.

Muutos- ja purkautumisilmoituksen merkitsemiseen rekisteriin sovelletaan, mitä 16 §:n 1 momentissa säädetään uskonnollisen yhdyskunnan merkitsemisestä rekisteriin. Muutosilmoituksen tekemiseen ja allekirjoittamiseen sovelletaan, mitä 18 §:ssä säädetään perustamisilmoituksen tekemisestä ja allekirjoittamisesta. Muutosilmoituksen voi allekirjoittaa myös ilmoituksen tekemisestä vastuussa olevan valtuuttama. Lisäksi jokainen, joka on eronnut uskonnollisten yhdyskuntien rekisteriin merkitystä asemastaan tai jonka rekisteriin merkitty tehtävä on lakannut, saa itse tehdä tästä ilmoituksen.

27 §

Yhdistyslain soveltaminen

Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, rekisteröityyn uskonnolliseen yhdyskuntaan sovelletaan soveltuvin osin seuraavia yhdistyslain säännöksiä rekisteröidyistä yhdistyksistä:

9) 40, 41 ja 42 §:n säännöksiä yhdistyksen purkautumisesta;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ . Sen 18 §:n 2 momentin ja 19 §:n 2 momentin säännökset hallituksen muiden jäsenten kuin puheenjohtajan tai nimenkirjoittajan ilmoittamisesta rekisteröitäväksi sekä 18 §:n 3 momentin ja 19 §:n 3 momentin säännökset muiden rekisteriin ilmoitettavien hallituksen jäsenten velvollisuudesta allekirjoittaa rekisteri-ilmoitus tulevat kuitenkin voimaan vasta valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 25.5.2016

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Kari Tolvanen kok
varapuheenjohtaja Eva Biaudet r
jäsen Laura Huhtasaari ps
jäsen Katja Hänninen vas
jäsen Emma Kari vihr

Valiokunnan mietintö LaVM 6/2016 vp

jäsen Niilo Keränen kesk
jäsen Katri Kulmuni kesk
jäsen Suna Kymäläinen sd
jäsen Mikko Kärnä kesk
jäsen Sanna Marin sd
jäsen Outi Mäkelä kok
jäsen Johanna Ojala-Niemelä sd
jäsen Antti Rantakangas kesk
jäsen Mari-Leena Talvitie kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Tuokila